

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

GOSPODARSTVO.

Naše napake pri odbiranju in rabi plemenih svinj.

Naša prašičjareja se lepo razvija. Vendar bi se dali ti vspehi še močno povzdigniti, ako bi pazili na vse, kar treba za napredek važne te vejice našega kmetijstva. Dobro in skrbno krmljenje je tudi pri prašičih glavna stvar; paziti pa je treba tudi na druge stvari. Zelo važno za napredek naše prašičjareje je med drugim to, da odbiramo za pleme le take svinje, ki so res dobre in sposobne za to. Odbirajo naj se zaraditega le take svinje, ki so dobrega rodu. Pri tem pa ni gledati samo na vnanjost, na dobro razvite telesne oblike, ampak gledati je tudi na druge lastnosti. Plemena svinja bodi rodovitna in bodi skrbna dojilka; ona mora svoje mladiče skrbno odrejati. To je glavna zahteva pri plemenih svinjah! Svinja, ki je premalo rodovitna ali pa slaba in malovredna za dojenje praset, taka svinja naj se odstrani od reje, ker z njo ni nobenega dobička. Zelo velika napaka je pri nas tudi to, da pustimo večkrat svinje za pleme, ki so nam ostale, ker jih nismo mogli prodati. Da, tudi kaj takega se pri nas pripeti! Da s takimi živalimi ne moremo kaj posebnega doseči, je jasno ko beli dan. Za pleme naj se odberejo najlepše svinjice iz gnezda, vse drugo naj se proda.

Pa še ena napaka se po naših svinjakih dogaja, ki je tudi na veliko škodo naši prašičjareji, in sicer ta, da se vodijo premlade svinje po plemenu. To je velika hiba, katero treba odpraviti. Večkrat ima mlada svinja praseta že v starosti, ko bi se smela še le pripuščati! Kaj pa imamo od tega? Samo škodo! Svinje, ki se pripuščajo že v starosti 5 do 6 mesecev, zastanejo v rasti tako, da se jim pozna celo življenje. Mladiči nam pa najraje poginejo ali so pa tako slabotni, da niso za daljno rejo. Pred 8. do 10. mescem bi se ne smela nobena svinja pripuščati, še bolje pa je, če čakamo do enega leta, ker dobimo na ta način veliko lepše in bolj močne plemene svinje.

Zapravljivost pri gnoju.

Pri malokateri stvari smo tako zapravljivi kakor ravno pri gnoju. Že posamezen posestnik zgubi na ta način veliko pri gnoju, kaj šele posestniki cele vasi in celih pokrajin. Na ta način gre na tisoče in tisoče denarja v zgubo. 1 kg dušika, ki se nahaja v gnoju in ki daje najvažnejši živež našim rastlinam, stane danes v umetnih gnojilih več kot 2 K. In koliko te dragocene snovi ne izpuhti in se ne izgubi iz naših gnojišč v zrak, ker se za gnoj premalo brigamo? 1 kg fosfo-

rove kisline, ki je druga važna redilna snov, stane v umetnih gnojilih 40 h in 1 kg kalija pa 40 do 50 h. In koliko tega rastlinskega živeža se ne pogubi iz našega gnoja, če ga dež izpira in če odteka gnojnica po cestnih jarkih! Izgube, ki jih na ta način trpimo, so ogromne, in ko bi jih zamogli preračunati, iznašale bi na tisoče in tisoče denarja. Po drugih krajih je drugače! Kako skrbno ravnaajo n. pr. vrli Švicarji z domačim gnojem. Tam uvidevajo, da je gnoj najvažnejši pridelek v gospodarstvu, s katerim treba ravno tako varčno in skrbno ravnati kakor z drugimi pridelki. Tam ga skrbno spravljajo, ga poravnajo in tlačijo, — ne zaradi lepšega, ampak ker so prepričani, da se da le s takim ravnanjem dobiti dober gnoj. Gnoj, ki se poravnava in tlačí, se najbolj ugodno razkrajja in godi, ker ima enakomerno dosti vlage, toplote in zraka. Pri nas pa imamo gnoj za odpadek. Zato pa tudi z njim tako ravnamo. Ko ga spravljamo iz hleva, ga izmečemo na gnojišče in pustimo ga tam ležati kakor je. Če leži v moči ali ne, če je razkopan ali ne, če ga dež izpira ali ne, to nam je vse eno. Da pri takem ravnanju ne moremo dobiti dobrega gnoja in da nam uhajajo na vseh straneh redilne snovi iz njega, deloma vsled obilnega puhtenja, deloma vsled izpiranja po dežju, je več kot jasno. Zato pa treba, da preneha tudi pri nas ta zapravljivost in da se poprimemo tudi tukaj varčnega in skrbnega gospodarstva.

—r—

Pretočite vino v pravem času.

Letos pridelalo se je po Dolenjskem, kjer je vinogradstvo že prenovljeno, in kjer ni bilo toče, dosti in prav dobrega vina. Vino pa ne gre pri vsem tem, da ga je dosti in da je prav dobro, v večih krajih nič kaj prav v denar. Vinska kupčija kar nekam ždi, se ne razvija tako kakor bi se morala, in kakor si vinogradniki to popolnoma opravičeno žele. Kaj da je temu vzrok, je stvar vsakemu, premišljajočemu interesentu pač lahko jasna. Prvi vzrok je pač ta, da je letos tudi drugod trta prav povoljno obrodila, bodisi z ozirom na dobroto, osobito pa na množino vina, tako v vipavski dolini, v Istri, na Štajerskem, Hrovaškem itd. Drugi, neutajljivi vzrok je pa ta, da se je v nekaterih krajih Dolenjske cena vinu odločno previsoko nastavila. Da je temu tako, dokazal je pač vinski semenj v Novem mestu prav do dobrega. Vina je bilo na tem semnju čuda na ponudbo. Kupcev bilo je res da malo, pa še ti niso skoraj nič kupili, kajti bile so jim cene previsoke, osobito primerjaje jih z onimi vinskega semnja v Krškem. Vina ostalo bo toraj na Dolenjskem dosti čez zimo v kletih pridelovalcev, čakalo bo poletnega časa. Kako ceno da bo naše dolenjsko

vino v poletnem času imelo, se ne more naprej povedati, kajti v tem oziru ni preroka med nami. Pričakovati ali sklepati vsaj je pa vendar, da se bodo naša vina lahko prodala, četudi znabiti kaj cenejše kakor se mu je in se mu še cena nastavlja. Dolenjska železnica se bo podaljševala, to delo bo pa dosti delavcev na Dolenjsko privabilo, in z gotovostjo lahko pričakujemo, da bodo ti dosti vina potrebovali. To se pa pač od drugod ne bo dopeljavalo, dokler je domačega pridelka dosti in je ta dobro ohranjen ter ne pretirano od pridelovalca cenjen.

Naj bo pa glede cene vina v poletnem času že kakor hoče, ohraniti se mora do takrat tako, da bo še boljše nego je danes. In v to svrhu potrebno je pred vsem, da se z vinom pravilno ravna, da se z njim pravilno kletari. K pravilnemu ravnanju z vinom spada pa pred vsem pravočasno in pravilno pretakanje ali kakor strokovnjaško tudi pravimo: pravilno presnemanje vina. Do božiča bi moralo biti vsako vino že prav gotovo v prvič presneto, to je od drožij ločeno. In kako naj se to vrši? Ako ni bilo v trgatvi zdravemu grozdju i gnilo primešano, kar je bilo slučajno, ako se je že prej, ne pa šele po dežju trgalo; potem gre vino v prvič takole presneti: Ako le mogoče v lepem vremenu, da pa tega ni, tudi v drugačnem, se vzame sod, kateri drži nekoliko manj, nego drži oni, v katerem se še nepresneto vino nahaja. S pomočjo čiste vode, šešle in krtače — to dvoje kletarsko orodje bi moral vendar že vsak dolenjski vinogradnik imeti! — se mora pred vsem prazni sod popolnoma izprati. Izpran je pa sod takrat popolnoma, kadar pride iz njega ravno tako čista voda, kakoršno se je vanj zlilo. Tako čisto opran sod pusti se potem toliko časa na miru, da se vsa voda na vampu nabere, katero se potem z gobo (špongo) ali pa čisto ruto ven pobere. Na to se sod zapre in čisto vino se s pomočjo škafov (pumpo za prvo presnemanje rabiti ni priporočljivo) vanj presname. Besedi čisto vino, pa nisti brez pomena debelo tiskani, kajti to je poglavite pozornosti vredno, da se le čisto in nič kalnega vina, najmanj pa še drožij v drugi sod ne prelije. Zato je treba, kakor hitro se praznoči sod dvigne, vedno kozarec v rokah imeti, in z njim tekoče vino dostikrat pogledati, kakšno da je. Kakor hitro se zapazi, da začne kalno vino teči, se mora že s pretakanjem v polneči sod nehati in kalno vino posebej spraviti, konečno drožje pa tudi posebej. Kalno vino se pusti, da se ali samo očisti, ali se ga pa, kar je seveda veliko boljše, takoj umetno očisti, to s filtriranjem. Drožje se pa najpriporočljivejše izsači tako, kakor je bilo v 21. številki letošnjih „Dolenjskih Novic“ popisano.

Ako je bilo pa ob trgatvi zdravemu grozdju tudi kolikor toliko gnilega primešanega, potem gre iz njega napravljeno vino sicer ravno tako presnemati, kakor je bilo to ravnokar tukaj povedano, le s tem razločkom, da se mora sod, prej ko se prične vanj vino zlivati, prav močno s kletarskim žveplom zakaditi. Ako se tako vino pri prvem presnemanju ne zakadi, kaj rado nateguje, kakor pravimo. Vino, katero nateguje, spreminja pri daljši dotiki z zrakom barvo kaj neprijetno, to je, ono postaja rujavo. Tako vino se pa tudi zgosti in zadobi kaj neprijetni okus ter duh, skratka, malo vredno je. Presneto vino se mora pa potem tudi vedno s čistim in dobrim vinom zalivati, vsaj vsakih 14 dni zalivati,

tako da je sod vedno poln. Dolenjski vinogradniki! Poprimite se že vendar enkrat teh najpotrebnejših kletarskih naukov.

—1—

Stanovska zavest rokodelskega stanu.

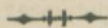
Marsikaj se pogreša v rokodelskem stanu, kar imajo drugi stanovi v izobilju, pred vsem pa nam manjka stanovske zavesti. Ravno to je tudi vzrok, da se rokodelskega stanu nikjer ne upošteva, kakor le ob času, ko se ga izkorišča za razne politične propagande. Ker se tudi pusti ta stan, ker nima nikake stanovske zavesti, ravno dušno izkoriščati, ga vsled tega nikdo ne spoštuje. Ravno vsled tega so tudi rokodelci nekako zbegani ter tavajo v nekaki nezaupnosti proti lastnim sotovarišem, kateri imajo bistrejši razum, da spoznajo, da je rokodelski stan na nepravi poti glede politične in gospodarske zavesti. Tudi rokodelci imajo čuteče srce in zdrav razum, s katerim spoznava, da ga pelje sedanja pot v pogubo, ali pomoči si ne zna poiskati. Ali hodijo drugi stanovi v posvete k tujim stanovom? Gotovo da ne, posvetujejo se med stanovskimi sotovariši, ako si hočejo na kakoršni koli način kaj pridobiti. Vsled tega egoisti skušajo izkoristiti v svoje sebične namene tudi druge stanove, v prvi vrsti obrtno-rokodelski stan najlažje, ker ta nima nikake stanovske zavesti. Drugače ga ne marajo poznati, kakor edino le tedaj, ko se žrtvuje, da se drugi zabavajo na njega račun. Obrtnik-rokodelca, ako gre v gostilno in če slučajno zaide med družbo tako zvane inteligence, ga prezerljivo sprejmejo, in večkrat mu niti ne odzdravijo. Pri javnih zabavnih prireditvah, katere prireja inteligenca v svoja razvedrila, se opazuje, kako vihajo nosove, ako se teh udeležijo tudi obrtnik-rokodelci. To velja po mestih obrtniku-rokodelcu, po deželi pa kmetu. Želeti bi bilo, da se enako prezira ta dva stanova tudi tedaj, ko je treba marsikaj v take namene žrtvovati, od katerih žanjeta ta dva stanova edino zaničevanje. Pred vsem pa ob času raznih volitev naj se pusti prosta volja tudi tem zaničevanim slojem. Neboj izkušenj imamo iz volilnih borb; tedaj je bil rokodelci „gospod, izobražen obrtnik, zaveden volilec, naprednjak“ in Bog zna kaj še vse, in to pa le tedaj, dokler se je pustil, da so ga izkoriščali v strankarske namene. Ta čas pa je le kratek čas veljala, le dokler se ni pokazal rezultat volilne borbe. Vsi ti rokodelci-volilci, ki so bili za časa volilne borbe tako častno titulirani, postanejo zopet „duševne sirote“, kakor oni, ki se niso pustili izrabljati, katerim je bilo lastno prepričanje sveta stvar in to vsled stanovske zavesti. Da je bilo vedno tako in da bode tudi za naprej enako, pokažejo kmalu bližajoče se deželnozborske volitve, pri katerih bode zopet čas obrtnega stanu na opisan način oskrunjena. Opazuje se splošno tudi, da se iz rokodelskega stanu norčujejo drugi stanovi. Razne „karikature“ po ilustrovanih časopisih so sestavljene v sramoto rokodelskemu stanu, pri katerih igrajo čevljarški vajenci glavno vlogo. Ako se hoče kak stan osmešiti pred javnostjo, ali kako uplivno osebo, le z njo v ilustrovane časopise!

Umestna je dostojna kritika, katero pa naj proizvaja le oni, ki jo je tudi zmožen sestaviti. Ako visoko izobražen filozof opazuje slikarski umotvor, ter najde mali nedostatek. Spoznal ga je, ali odstraniti ga ni zmožen, čopič tudi njemu ni pokoren, pač pa vodilni roki, katera ga zna sukati, in ta je rokodelceva. — Ali pa zasluži rokodelski stan take prezirljivosti in zaničevanja od drugih stanov, ki se zamorejo ponášati s tem, da so po več let hoblali šolske klopi? Tudi rokodelci se je moral učiti in svoje učenje mora nadaljevati s tekom časa, kar drugim stanovom ni treba. Pri rokodelcu ni dovolj, da ima samo zdrav in čist razum z ozirom na svojo stroko. Poleg tega, da si bistri razum, mora vaditi tudi svoje roke k spretnosti, katero zahteva njegov poklic.

Kar ima rokodelci v glavi in v spretnosti svojih rok, je tudi nekaj, na kar sme biti ponosen, in ravno vsled teh spretnosti si ne sme dopuščati, da se iz njega norčujejo. Splošno je pripoznano, da ravno rokodelski stan spoštuje najbolj druge stanove, pa menda ne zato, da je povsem odvisen od njih? Mi vemo, da je stan stanu potreben, ne moremo si pa misliti družabnega obstoja, če izločimo iz te družbe rokodelski stan,

kar bi tega celo ne mogli trditi o drugih stanovih. Upam, da sem s tem dokazal važnost rokodelskega stanu, ter da se ga na neumesten način prezira, a kdo je tega kriv, ako ne posameznik? Rokodelci se med seboj ne spoštujemo, eden drugega zavida na razne načine. Slednjemu je ljubši vsaki družabnik iz kaknega drugega stanu, kateremu tudi vse zaupa, nego pa stanovski kolega.

Da je skrajni čas, da to spoznamo kot za stanovsko slabost, bode mi priznal marsikdo; ni pa to dovolj, kreniti je treba na pravo pot, ki naj nas pelje do zaželenega cilja: stanovske zavesti! Da to dosežemo, poprimimo se s pravo ljubeznijo in zaupljivostjo vsega, kar nas druži, postanimo zaupljivi le samemu sebi in stanovskim sotovarišem. Ne pustimo se izrabljati drugim in gledimo, da se sploh nobenega izrabljalo ne bode. Poprimimo se izobraževalnih sredstev, ki nam jih je dovolj na razpolago. Vse to nam bode v srečo, ter nas stori zavedne člane svojega stanu, če hočejo, da nas bodejo drugi spoštovali, spoštovati se moramo med seboj in biti ponosni na svoj stan! Rokodelec.

Moška bolnišnica v Kandiji pri Novem mestu.

Večkrat smo že povdarjali, kolika dobrota za novomeško okolico in za Dolenjsko sploh je bolnišnica usmiljenih bratov v Kandiji.

Ker se pa dobra reč nikoli preveč ne priporoča, hočemo to s kratkimi besedami vnovič storiti — v kratkih besedah, pravimo, ker nam prestor v našem listu obširnega priporočila ne pripušča.

Kdor je bil že odraščan pred 15 leti na Dolenjskem, vé, kakšno siromaštvo je bilo, ako je kdo nevarno zbolel. Treba je bilo iskati zdravniške pomoči v Ljubljani, preden pa je bolnik došel gori, — železnice še ni bilo — je pač lahko že zapustil solzno dolino. V tej silni stiski so prišli na pomoč usmiljeni bratje iz Gradca, ki so nam sezidali prelepo bolnišnico v Kandiji. Koliko trpinom se je že tu pomagalo, kolko se jih je tu rešilo prezgodnje smrti! Nekaj je taci, na koje bi lahko s prstom pokazal, ki ne bi bili več med živimi, ako ne bi bilo te bolnišnice.

Pa kaj tirjajo za to skrb in postrežbo usmiljeni bratje? Ako si reven, popolnoma nič. Sami prosijo pri dobrih ljudeh, da morejo streči trpečim bolnikom ter jih prevideti s potrebnim. Ako ne zahtevaš posebne sobe, ne tirjajo nič ne od tebe, ne od tvoje občine, daš, če kaj hočeš dati; tvoja občina pa je dolžna povrniti samo pogrebne stroške, ako umreš, vse drugo je brezplačno.

Kdo ne vidi, kolika dobrota je to? Kdo ne spozna, koliko se s tem prihrani tudi občinam, ki bi morale v drugih bolnišnicah za svoje ljudi drago plačevati?

Kaj pa sledi iz tega? Dobrota zahteva hvaležnost. Izkazujte jo pred vsem s tem, da prijazno sprejmete usmiljenega brata, ko pride trkat na vaša vrata za revne bolnike. Ne pustite ga vsaj brez malega daru ne!

Zlasti pa bodite hvaležne ve občine kranjske, posebej še dolenjske! Sedaj bodele delale proračune za prihodnje leto. Ne pozabite pri tem zapisati tudi male svote za bolnišnico v Kandiji! 20, 30, 50 kron se pač malo pozna pri posamezni občini — grozno pa bi se poznalo usmiljenim bratom, ako bi jim pošiljale leto za letom take svotice vse dolenjske občine. Bodite prepričani, da bo ljubi Bog vas in vaše darove tako blagoslovil, da vam vsled dobrote, ki jo boste izkazali bolnikom v svojo lastno korist, ne bo prav nič več manjkalo. Le poskusite. Prigovarjajte k temu dobra srca sploh, posebno pa še tisti, ki ste sami že skusili dobroto v Kandiji!

Seveda so tudi ljudje, grdo nehvaležni ljudje, ki za hvaležnost celo zabavljajo nad usmiljenimi brati. Ne poslušajte jih! Nekaterim ni ustreženo tudi, ako bi jim z medom in cukrom okoli ust mazal.

Politični pregled.

V naši ljubi Avstriji se suče vse okoli nagodbe z Ogri. Večina našega državnega zbora jej je gotovo naklonjena; precej pa je tudi gospodov, ki je nikakor

ne marajo. Med temi so tudi naši liberalci, dasi bi grozno škodovali naši deželi, ko bi se jim posrečilo njihovo prizadevanje — kajti s pogodbo bi splavala tudi dolenjska železnica.

Na Ogrskem nikakor nočejo pogodbe Hrvatje, ter jo skušajo zabraniti z obstrukcijo. Posrečilo se jim ne bo, ker je cesar dovolil, da sme ogrski državni zbor tamošnjo vlado pooblastiti s postavo, ki ima samo eden paragraf, da sme vlada sama pogodbo z Avstrijo sprejeti.

Hrvatje so res čudni ljudje. Imeli bi ravno sedaj Mažare v oblasti, ako bi pretili, da se pridružijo Avstriji, ali ti so ravno takrat sklepali v Reki, da se Ogrom kar slepo podvržejo. Mož tam manjka. Naši socijalni demokrati so zahtevali od vlade, naj dela na to, da živila postanejo ceneja. Prav bi bilo to; ko bi ti možje ne iskali vzrokov tam, kjer jih ni. Dolže kmete, da so oderuhi, ne vidijo pa, da so to tisti, katerim socijalni demokrati služijo — trgovci judje!

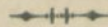
Za poljskega ministra-rojaka je imenovan Abrahamovič, ki je poklical pred 10. leti policijo v državno zbornico, ko so v njej Nemci v obstrukciji divjali. Zato ga nekteri izmed teh, kakor zlasti tudi socijalni demokrati in Rusini ne morejo. Sprejeli so ga z vpitjem, ki se ga pa minister ni nič ustrašil.

Francozi so prodali samostansko premoženje ter trdili, da dobé zanj 1000 milijonov. Sedaj premoženja ni, milijarda pa je tudi izginila v žepih advokatov, notarjev in špekulantov. Cerkveno premoženje roparjem še nikdar ni teknilo.

Ruska tretja дума (državni zbor) deluje.

Na Portugalskem preti revolucija zoper kralja.

Na Turškem je vse pri starem, kar se tiče reform. No, Turk reformira, kadar glavo odseka. O tem se bodo slednjič vendar morale prepričati tudi evropske države.

LISTEK.

Kako je odkupil hudiček krajec kruha.

(Ruska pripovedka.)

Ubog kmet je šel orat, ne da bi zajutrkoval in vzel s seboj z doma krajec kruha. Obrnil je oralo, položil pod grm krajec kruha in ga pokril s suknjo. Konj se je ntrudil in kmet je postal lačen. Zataknil je oralo, odpregel konja, pustil ga na pašo, sam pa je šel k suknji, da bi jedel. Vzdignil je suknjo, a krajca ni. Iskal je in iskal, obrnil suknjo, potresel jo — krajca ni. Čudno! Nikogar ni videti, a nekdo je odnesel krajec. Toda hudič je ukral krajec, ko je kmet oral, vsedel se za grm in poslušal, kako bode kmet renčal in imenoval njega, hudiča. Kmet je potožil: „Nu, za gladom ne umrem; kdor ga je vzel, ga je gotovo potreboval. Naj ga já, naj mu tekne! Na zdravje!“

In šel je kmet k studencu, napil se vode, malo se odahnil, prijel konja, zapregel in začel orati. Hudiček je bil razjarjen, ker ni zapeljal kmeta v greh, šel je v pekel k poglavarju in mu povedal, kako je odnesel kmetu krajec kruha, a kmet namesto, da bi se srdil, reče: „Na zdravje!“ Razjezil se je veliki hudič in rekel: „Da te je kmet premagal v tej stvari, tega si kriv sam; vidi se, da slabo razumeš svojo obrt. Slabo pojde, ako se kmeti in za njimi še ženske tako navadijo. Tega ne moremo kar tako pustiti. Poberi se in si zasluži kmetov krajec! Ako v treh letih kmeta ne premagaš, te okopljem v blagoslovljeni vodi.“

Ustrašil se je mali vrag blagoslovljene vode, poletel na zemljo in začel premišljevat, kako bi odslužil svojo krido. Misli je in misli ter si izmislil. Pretvoril se je v dobrega človeka in šel k ubogemu kmetu za hlapca. In naučil je kmeta sejati žito v suhem letu v mokro zemljo. Drugim kmetom je solnce vse sežgalo, a ubogemu kmetu je zrastle goste, visoke, bogate, lepo žito. — Preživel se je kmet do novega žita in še ostalo mu ga je mnogo. Drugo leto je naučil hlapec kmeta sejati žito na gorah. In poletje je bilo deževno. Ljudem je žito pleglo, gnjilo; kmetovo žito na gorah pa se je kar lomilo. Še več žita je kmetu ostalo, in ni vedel kam z njim.

In naučil je hlapec kmeta iz žita kuhati žganje. Nakuhal si je kmet žganja, začel je piti sam in tudi druge napajati. Pride mali vrag k velikemu in se začne hvaliti, da je zaslužil krajec. Veliki vrag gre pogledat.

Pride k kmetu in vidi, kako je klical bogatine in jih z žganjem gostil. Gospodinja prinese gostom žganja. Komaj je začela hoditi okoli gostov, sedla je sama za mizo in razlila kozarec. Kmet se razsrdi in ozmerja ženo: „Hudičeva baba, ali so to pomije? Prismođa stara, kaj razlivaš tako žlahtno kapljico na zemljo!“ — Mali vrag je sunil velikega z laktom.

Ozmerjal je gospodar ženo in začel sam nositi na mizo. Pride s polja ubog kmet nepoklican, pozdravi jih, prisede in vidi, kako ljudje pijo žganje. Hoče se tudi njemu od utrujenosti izpiti kapljico žganja, požiral je slino; a gospodar mu ni ponudil, samo mrmral je: „Ali naj pripravljam žganja za vas vse!“ — Ugajalo je velikemu vragu tudi to; a mali vrag se je hvalil: „Počakaj, kaj šele bode!“

Izpili so bogati ljudje, izpil je tudi gospodar. Začeli so se drug drugemu prilizovati, drug drugega hvaliti in medeno, priliznjeno govoriti. Poslušal in poslušal je poglavar pekla in pohvalil tudi to. „Ko se bodo od tega pitja prilizovali tako, da začnejo slepiti drug drugega, potem bodo vsi v naših krempljih.“

Potрпи! govori hudiček, kaj bode dalje, ko ga izpijejo še po en kozarček. Sedaj hočejo kakor lisice drug drugega prevariti, a poglej, takoj postanejo kakor divji volkovi.

Izpili so kmetje še drugi kozarček, začeli so govoriti glasneje in grobeje. Mesto medenih besed so se začeli zmerjati, drug drugega jeziti, pograbili so se in pretepali. Vmešal se je v pretep tudi gospodar in natepli so tudi njega. — Veliki vrag je pogledal in seveda mu je ugajalo tudi to. A hudiček pravi: „Le počakaj, kaj šele bode, naj izpijejo še po tretji kozarček. Sedaj besne kakor volkovi, a počakaj, ko izpijejo tretjega, postanejo takoj kakor prašiči.“

Izpili so kmetje še po tretjo čašico. Začeli so mrmrati in kričati, da sami ne vedo kaj in sami sebe ne slišijo. Začeli so se razhajati po samem, po dva, po trije: vsi so obležali na ulici. Gospodar je goste spremljal, strmoglavil v lužo, se ves razmazal; ležal kakor klada in krulil. — Še bolj je ugajalo to velikemu vragu.

„Nu — pravi — dobro pijačo si iztuhtal, zaslužil si krajec kruha. Povej mi, kako si napravil to pijačo? Drugače je nisi napravil, kakor da si vlil v njo najprej lisičje krvi: po njej je postal kmet zviti kakor lisica; a potem volčje krvi: po njej je zbesnel kakor volk; a naposled si prilil, kakor razvidno, svinjske krvi: po njej je postal kakor svinja.“

„Ne — pravi hudiček — tako nisem storil. Samo to sem mu napravil, da je pridelal obilo žita. Ta zverska kri je vedno v človeku, le manjka jej pretakanja. Ko je kmet pridelal le potrebno žito, žal mu ni bilo niti za poslednji krajec kruha. A ko mu je preostajalo žito, začel je premišljevat, kako bi se potolažil. In naučil sem ga tolažbe — žganje piti. Ko je pa v svojo tolažbo začel kuhati božji dar v žganje, vzbudila se je v njem lisičja, volčja in svinjska kri. Sedaj bi rad samo žganje pil in vsakokrat bode zver.“

Pohvalil je veliki vrag malega, ga oprostil za krajec kruha in ga povišal.

Piše se nam:

Iz Šent Jerneja. — Dne 20. novembra 1907 je umrl tukajšnji učitelj v pokoju gospod Franc Muhič. Pogreb je bil jako sijajen dne 22. novembra. Rojen je bil ranjki France

Muhič leta 1837 na Otavici, duhovnije Ribnice. Šolal se je v Ribnici, potem v Rudolfovem, in kot učiteljski kandidat v Idriji. Leta 1856 je dovršil pouk ter bil nastavljen v Stari-trg pri hrov. Polanah. Pozneje je dobil službo na Vrhu pri Vinici, kot učitelj in orgljavec. Tam je deloval pridno v šoli in zunaj šole, pa tudi prav marljivo v kmetijstvu, posebno v sadjereji šolarje in odraščene mladeniče podučeval. Zasadil je po raznih krajih žlahtno sadje; radi tega je bil od slavne c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani odlikovan s srebrno svetinjo. Ob istem času sta bila odlikovana še dva druga učitelja: gosp. Barle, ki je šel potem v Slovenji gradec in obče spoštovani gospod Saje Ivan, zdaj v Šent Jerneju tudi v pokoju kot nadučitelj in kot najstarejši kolega ter prijatelj pokojnika. France Muhič je bil leta 1854. na Vrhu potrjen, ter se je bil oženil s plemenito Ano Pavanovič iz Črnomlja. Imel je sina, ki je bil jurist ter je v bolnici v Kandiji umrl in na pokopališču v Smihelu pokopan. Nekaj mesecev poprej mu je tudi žena umrla. Se ena hčerka mu je ostala, ki je z višjim železniškim uradnikom v Ljubljani omožena. Oženil se je bil še v drugič, pa nima nič potomcev.

Imel je teto, ki je bila za kuharico pri grajščaku Ružič v Gracarjevem Turnu ali Tolstemvrhu pri Šent Jerneju. Zapustila mu je tukaj posestvo s hišo. Tedaj si je zaželel priti sem za učitelja, in res, ko je bilo tukaj prazno eno učiteljsko mesto takratne trirazrednice, je dobil leta 1878. tukaj službo, ki jo je do vpokojenja 1901 zvesto opravljal.

Pokojnik je bil jednat značaj in vrl narodnjak, zvest v izpolnjevanju svojih stanovskih dolžnosti. Pridno je poučeval šolsko mladino, ker jih je skoro vsako leto po 200 otrok v poldanskem pouku v prav majhni in tesni šolski sobi imel za podučevati, kjer je zelo veliko trpel. — Sploh je bil pokojnik vsestransko delaven mož ter je bil veliko let srenjski tajnik, ki je v mokratni pisarni dobil tudi v noge bolezen, da ni mogel hoditi in je bival zadnja leta večinoma na postelji, posebno to zadnje leto ni šel iz postelje, ko mu niso noge nič služile.

Na svojem posestvu je zasadil razno najžlahtnejše sadje ter obgradil ves vrt lepo z živo mejo. Rad je podaril žlahtne cepiče ljudem, kateri so si hoteli doma svoje drevje požlahtniti. Ob 40 letnem službovanju je dobil jubilejsko častno kolajno. — In vendar, četudi vsestransko zelo delaven, je bil kot več drugih tovarišev v tem krškem okraju od višjih nekako preziran, da ni prišel v prvi plačilni razred. Prestal je pa tako poniževanje, in sedaj se je pokazalo pri pogrebu, da ga je tukajšnje in zunanje občinstvo zelo čislalo. Na novo pokopališče ga je spremila šolska mladina z vsem učiteljstvom. Iz Kostanjevice, Orehovice, Brusnic in Smihela prišli so k pogrebu gg. tovariši in gdč. kolegije in mnogo drugega ljudstva. Zapeli so pred hišo moški zbor in nekaj učiteljev P. Angelikovo pesem „Človek glej dognanje svoje“ i. t. d. ter na pokopališču „Blagor mu“ pod vodstvom organista gosp. Leopolda Zupina. Bilo je več vencev z napisni na trakih, iz nove šole pa je vihrala črna zastava. Nosili so ranjkega člana požarne brambe šentjernejske v spremstvu s častitito duhovščino. Videli smo pa tudi mnogo občinstva iz vseh stanov, ki je spremljalo dobrega učitelja k večnemu počitku. Tako je blagi kolega končal tek svojega delavnega življenja, in bodi značajnemu možu zemljica lahka, ter mu vsi kolegi in znanci iz srca želimo: „Da zopet vidmo se nad zvezdami!“ Naj v miru počiva!

Tvoj zvesti kolega.

Domače vesti.

(Podeljena) je župnija Soteska č. gospodu Alojziju Volcu, kaplanu v Šmariji.

(Imenovanje.) G. Rudolf Zdolšek, dosedanji potovalni učitelj na Primorskem je imenovan adjunktom na dež. kmetijski šoli na Grmu.

(Sprememba pri učiteljstvu.) Gdč. Helena Samotorčan, učiteljica na ljudski šoli v Ribnici je izstopila iz učiteljske službe, na njeno mesto stopi gdč. Stefanija Rojec kot provizorična učiteljica.

(Učiteljske službe.) Mesto nadučitelja v Št. Juriju pod Kumom je razpisano do 16. decembra in mesta učiteljev

v Št. Vidu pri Zatičini do 6. decembra, v Hrvaškem brodu, okraj Krško, do 25. decembra in v Ribnici do 18. decembra.

(Osebnosti.) Prestavljen je finančni nadpaznik g. Vinc. Perpar iz Kranja v Žužemberk, pazniki: g. Ivan Rupnik iz Žužemberka v Kranj, g. Ant. Koll iz Litije v Metliki in g. Feliks Gruber iz Metlike v Litijo.

(Poročila) se je dne 27. novembra t. l. občesposťovana Novomeščanka gospica Mimi Mogolič z oskrbnikom pošte v Krapini, gospodom Leopoldom Wimmer. Bilo najsrečnejše!

(Umrli) je v Kartelevem pri Mirni peči g. Fr. Žagar, ključar cerkve v Kartelevem. Po njegovem trudu je dobila cerkev v Kartelevem nove zvonove. Naj mu sveti večna luč!

(Častno občanstvo) je podelil občinski odbor v Toplicah preč. g. Janezu Plevaniču, župniku v Soteski v priznanje dolgoletnega občekoristnega delovanja na cerkvenem in šolskem polju. — Iskreno čestitamo!

(Novomeška čitalnica) bo letos za Miklavžev dar svojim članom in nečlanom otvorila javno knjižnico, ki obsega skoraj vsa boljša, leposlovna dela slovenskega slovstva. Gotovo bo vedelo slavno občinstvo ceniti to ugodno pridobitev in bo v zimskih večerih pridno segalo po dobrem in cenem berilu. Natančnejše poročilo prineso lepaki.

(Dolenjsko pevsko društvo) je priredilo svojim članom 23. novembra t. l. v dvorani novomeške „Narodne čitalnice“ običajni jesenski društveni večer s koncertom in plesom. — Moški zbor je prednašal Foersterjevo „Domu“, mešan zbor pa Foersterjevo „Kitica“, Gerbičovo „Barkarola“ in Pirnatov veliki zbor „Žalost“. Vse točke so se izvajale dovršeno dobro in smemo biti Novomeščanje ponosni na naše izborni pevstvo in njega neumorno delavnega pevovodjo g. Ign. Hladnika. Osebito kristalno čisti in zvonki soprani kar očarajo poslušalca. Gg. Edm. Kastelic, I. Höffler in pevovodja so pa prednašali „Reissiger glasovirski Trio“ animirano in s pravim umetniškim vspehom. — Značilno je pa dejstvo, da je zbor imel 56 pevcev, a poslušalcev bilo je pa dobrih 40, izvzemši dijaštvo. Seveda slabemu obisku ni vzrok premalo zanimanje za lepo umetno petje, temveč osebnosti razmere; zaradi tega je bil tudi ples manj živahen.

(Uradništvo trasiranja Belokranjske železnice.) Dosedaj so došli sledeči gospodje inženirji v Rudolfovo: g. Teodor Opitz, višji nadzornik c. kr. državnih železnic; g. Ernest Afh in g. Jurij Stingl, stavbena nadkomisarja; g. Jožef Tomandl, oficijal; g. Rudolf Franz, stavbeni adjunkt; g. Stanko Brousil in g. Jožef Buchar, stavbena asistenta, ter dva pisarniška uradnika. — Gospod inženir Ljudevit Kardos ima pa svoj sedež v Metliki. — Sedaj se izvršuje delo v treh oddelkih in na treh progah in sicer: Rudolfovo-Metlika, Metlika-deželna meja in Metlika-Črnomelj.

(Železniška proga Trebnje-Št. Janž) se otvori prihodnjo spomlad ali v začetku poletja. Napraviti je še 17 metrov visok nasip pri Dulah in zareza pri Vinji Gorici. Ker je delo v toliko napredovalo, zapustilo je vže precej delavcev kraj.

(Pri novi volitvi) dne 26. novembra t. l. gospodarskega odbora za Kandijo so bili izvoljeni: Načelnikom g. Ivan Barle, nadučitelj v pokoju; odbornikom gg. Ivan Kušljan in Franjo Muren; namestnikom pa gg. Ivan Konda in Anton Sedlar.

(Novo šolsko leto na kranjski kmetijski šoli na Grmu) se je pričelo 6. novembra t. l. Na novo je vstopilo letos 11 učencev, ker je ostalo 9 drugoletnikov, šteje šola vsega skupaj 20 učencev; toliko kakor lani. Izmed novih učencev je 5 Dolenjcev, 2 Notranjca, 1 Gorenjec, 1 Štajerc in 2 Primorca. Med drugoletniki je 1 Dolenjec, 3 Gorenjci, 2 Notranjca in 3 Štajerci. Število Dolenjcev je letos poskočilo, kar moramo z zadovoljstvom povdarjati. Od vseh učencev jih je 11 iz vinorodnih krajev, 9 pa iz nevinorodnih pokrajin. Deželnih štipendistov je skupaj 10, 5 v prvem in 5 v drugem letu. Drugih 10 se uči na svoje stroške. Od teh imajo nekateri podpore od ministrstva in od štajerskih posojilnic. Število deželnih štipendij je pri nas nizko. Ko bi se te štipendije pomnožile, povzdignilo bi se tudi število učencev. Na štajerskih šolah so torej sami štipendisti. Mnogo store

na Štajerskem tudi posojilnice. Tudi pri nas bi lahko marsikatera posojilnica žrtvovala kaj malega za strokovno izobrazbo ukaželjnih kmečkih mladeničev. To bi bilo hvaležno delo, ako nam je res na tem, da se kmetijstvo povzdigne.

(Belokranjska železnica.) Dne 22. novembra t. l. je predložila vlada zakonski načrt o graditvi belokranjske železnice državnemu zboru. Opis trase se glasi: Železnična proga do deželne meje bode približno merila 56 kilometrov. Železnica, ki ima izhodišče v Novem mestu, prekorači Krko, vodi preko Smihela v dolino Teške vode in se dviga preko Virčne vasi ob okrajni cesti preko Uršnih Sel in Laz do Semiča. Tu bode postaja. Od tu vodi proga nizdol ob južnovzhodnem pobočju Kamenega Vrha nad vasema Semič in Osojnik v belokranjsko dolino. Nato se vije železnica mimo Brezovega, Reber in Lokvic, prekoračivši dvakrat državno cesto Novo mesto-Metlika in dospe do postaje Metlika, katera postaja se ima zgraditi zapadno od mesta. Od tukaj se spelje železnica do kranjsko-hrvaške meje. Železnična proga iz Metlike do Črnomlja je dolga približno 11 kilometrov in se spelje preko Gradaca ob Lahinji in cesti Metlika-Črnomelj do Črnomlja, kjer bode postaja na desnem bregu Lahinje. Stroški zgradbe so preračunjeni na 18,400.000 K. V pokritje teh stroškov se izdajo obligacije. Upravo teh železnic vodi država v lastni režiji.

(Državno podpora) 6400 K dobi občina Bojance, okraj Črnomelj, za napravo vodovoda. 2848 K pa dobi Kal za napravo vodnjaka.

(Sadna razstava.) Ker se je oglasilo premalo udeležencev, ne bo letos sadne razstave v Ljubljani.

(Semenj v Kandiji) 21. novembra je bil še precej dobro obiskan. Goveje živine se ni toliko prignalo kot po navadi, temveč pa prašičev, katerim je bila cena zelo nizka. Tudi kupcev, posebno Ribničanov in Kočevcev ni manjkalo, pač pa so se pogrešali bližnji okoličani, koji bi se morali najbolj zanimati za kandijanske sejmove.

(Važnejši živinski semnji na Dolenjskem meseca decembra: v Martinji vasi 2.; v Novem mestu 3.; za vso živino in vsak pondeljek za prešiče; v Žužemberku 6.; v Mokronogu 9.; v Metliki 10.; v Višnji gori 16.; v Kandiji 19.; v Skočjanu 19.; v Črnomlju 24.; in v Mirni peči 30.

(Dva zvonova) za župnijo Velike Lašče, posvetil je presvitli gospod knezoškof dr. Jeglič dne 23. novembra v Samassovi livarni v Ljubljani.

(Novo brizgalno) dobila je 17. novembra novoustavljena prostovoljna požarna bramba v Valti vasi.

(Poizkušeni samomor.) Dne 19. novembra si je občinski tajnik v Dragi na Kočevskem za tamošnjem pokopališčem prerezal vrat in padel v omedlevico. Ko ga je zjutraj okoli 8. ure našla njegova soproga, se je zavedel ter šel z njo v stanovanje. Nesrečnež je prišel v Drago za tajnika iz Rogatca na Štajerskem pred dvema mesecema. Ker se mu je 18. novembra od župana, dveh odbornikov in knez Auerspergovega logarja odpovedala služba, brez ostalega občinskega odbora, in sicer na ta način, da bi bil drugi dan že odpuščen iz službe, je siromak oropan vseh sredstev za nadaljnjo življenje in vržen na cesto, obupal ter se hotel zaklati. Tamošnji orožniški stražmojster mu je za silo najprej spretno obvezal rano ter možato posredoval pri županstvu, da je poslalo po zdravnika v Čabar, kateri je nesrečnežu rano zašil. Iz pisma, katerega je napisal, je razvidno, da je logar tisti večer najbolj divjal zoper tajnika. Pismo je v rokah gg. orožnikov.

(Strokovne zadruge.) V svrhu ustanovitve mizarske in čevljarske strokovne zadruge je 28. m. m. obiskal tukajšnje obrtnike zadružni inštruktor dr. Blodij iz Trsta. Na podlagi novega obrtnega reda je upati, da bodejo začele poslovati omenjene zadruge v najkrajšem času, ako stori tudi vis. c. kr. deželna vlada svojo dolžnost ob pravem času. Želeti bi bilo, da bi se zanimali tudi krojači za svojo strokovno združitev v lastni zadrugi, katerim bi šel zadružni inštruktor drage volje rad na roko.

(Lepo sadje na prodaj.) Ker se je odpovedal sadni semenj v Ljubljani, priredi kmetijska šola na Grmu danes v nedeljo, dne 1. t. m. v mestni hiši (na rotovžu) v Novem mestu malo razstavo sadja, h kateri vabi vse tiste interesente, ka-

teri si žele nakupiti kaj lepega sadja. Sadje je vloženo v malih zabojčkih, ki tehtajo okrog 5 kg. Ker se nudi s tem lepa prilika za nabavo Miklavževih daril in sploh za nabavo finega sadja, in ker se v Novem mestu opravičeno toži o pomanjkanju lepega sadja, vabimo vse zainteresirane h nakupu razstavljenega sadja. Razstavljeno sadje se lahko ogleda in kupi danes od 9. do 12. dopoldne.

(Roparski napad.) Janez Springer iz Dol. Straže, kateri se je 23. novembra pozno v noči peljal iz Žužemberka domov, došel je dva neznana popotnika ter ju vzel na njuno prošnjo na voz. A s slabim sta mu hotela povrniti to dobroto. Popotnik, kateri je sedel poleg Springerja, se jame temu dobrikati in sicer na tako usiljiv način, da se je jela Springerju ta prijaznost nekako čudna dozdevati, in res, kmalu začuti, da mu stika „novi prijatelj“ po žepih. Zdajci zgrabi za Springerjevo denarnico, in ta takoj spozna, kake baže ljudi ima na vozu. Ne pomišlja, zgrabi nadležnega prijatelja za vrat in ga hoče vreči z voza. Nato priskoči drugi popotnik in oba ga obdelujeta, naj jima izroči denar. Ker ga jima Springer z lepa ni hotel dati, nastalo je med vsemi tremi rovanje, vsled katerega popadajo vsi raz voza. Ko čuti Springer, da sta ga spustila, skoči urno na voz ter požene konje in srečno odnese denar. Kdo sta bila cestna roparja, ni znano.

(Izpred porotnega sodišča.) Dne 25. nov. stal je pred porotniki v Rudolfovem 18letni sin posestnika iz Gabrijel pri Trzišču, Jakob Pungercar, kateri je dne 29. sept. t. l. iz jeze in v pijanosti, ubil s krepelcem kmeta iz iste vasi Jožefa Novljana in sicer ker ga je ta, ko se je napil, zmirjal s „smrkovcem“. Ker se je uvaževalo, da se je toženec sam javil sodnji in odkrito kesal svojega dejanja, da še nikoli ni bil kaznovan in da ga je župan pohvalil kot miroljubnega in pridnega delavca, ter da dejanja ni namenoma izvršil v ti obliki, obsodilo ga je sodišče na tri leta težke ječe, poostrene z enim postom vsak tretji mesec in trdim ležiščem v temnici vsakega 29. sept. vsako leto. Zahtevek žene je odmerilo sodišče na 500 kron in pogrebne stroške, ktere ima obsojenec udovi plačati. — Se isti dan je obsodilo okrožno sodišče Jožefa Koželja, oskrbnika na gradu Hometože radi hudodelstva proti pravosti na dve leti težke ječe, poostrene s posti in trdimi ležišči. — Franc König dobil je tudi radi hudodelstva proti pravosti, pet let težke ječe. — 26. novembra zjutraj pa je prisodilo sodišče šestdesetletnemu Vincencu Kerkulj iz Brusnc, radi nečistega posiljenja in oskrumbe tri leta težke ječe poostrene z enim postom in trdim ležiščem mesečno. Vse te tri obravnave vršile so se tajno. — Pri javni obravnavi obsojena sta bila v torek cigana Matija in Boštjan Brajdič, katera sta dne 30. sept. t. l. 78letnega Hrvata Pavel Dolinarja in 16letnega fanta Miha Kralja, katera sta gonila po noči po cesti skozi „Kačjo rido“ proti Mirni peči čredo gospodarja Miklavža Dolinarja s kolmi roparsko napadla, ju ostrašila in jima siloma vzela enega koštruna. Boštjan Brajdič prisodilo je sodišče deset mesecev težke ječe z enim postom mesečno, Matiji Brajdič pa osem mesecev enakega zapor. — V sredo imel se je zagovarjati 22letni Alojzij Puš, čevljar v Št. Vidu pri Zatičini, kateri je z nožem zadal smrtno rano fantu Ignacu Kraševcu, tako da je isti v desetih minutah umrl, ker mu je prerezal mehur in žilo dovodnico. Sodišče ga je obsodilo na sedem mesecev težke ječe, v povrnitev vseh kazenskih stroškov in plačilo odškodnine pogrebnih stroškov Kraševčevemu očetu.

(Singerjevi šivalni stroji.) Dober šivalni stroj v hiši je stvar, katera se ne more pogrešati, pravi blagoslov v vsakem gospodinjstvu. Ampak dober šivalni stroj mora biti, drugače je samo jeza in sitnost z njim. Najboljši v trpežnosti dozda nedosegljivih strojev so svetovnoznani ameriški Izvirni Singer šivalni stroji. Dobivajo se v zalogi v Rudolfovem, glayni trg št. 88. Nekoliko so dražji, toda veliko boljši od vseh podobnih izdelkov.

(Prvi sneg) je padel 20. novembra po dolenskih hribih, a tudi takoj zopet izginil, nadomestil pa ga je prihodnjo noč zopet drugi, ki je pobelil naše višave do podnožij.

(Razpis.) Na podstavi § 13. zakona z dne 12. aprila 1907., drž. zak. št. 210, o prometu z vinom, vinskim moštom in vinsko drozgo, se razpisujeta skupno za Štajersko, Koroško in Kranjsko dve službi kletarstvenih nadzornikov. Imenovanje

se izvrši za zdaj začasno na dobo enega leta in sicer s premijki X. činovnega razreda in s popotnim pavšalom po 2500 K, pri čemer bo izkazati najmanj 150 popotnih dni. V poštev se jemlje samo tisti prosilci, ki so dovršili z dobrim uspehom vinarsko šolo ali kakšen drugi zavod, na katerem se uči poljedelska kemija, oziroma ojnologija kot glavni predmet in ki morejo izkazati dovršeno večletno uporabo v kletarstvenih ali drugačnih vinarskih obratih. Vrh tega se zahteva natančno poznanje nadzorstvenega ozemlja in znanje v tem ozemlju navadnih deželnih jezikov. Prosilci, ki so že prestopili 40. leto svojega življenja, morajo prositi v svoji prošnji obenem tudi za izpregled starosti. Pravilno opremljene prošnje je nasloviti na c. kr. poljedelsko ministrstvo ter jih vložiti najkasneje do 5. decembra t. l. pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani.

(Razglas.) s katerim se vojaški dolžnosti zavezane osebe pozivajo v zglasitev. Na podstavi zakona z dne 10. februarja 1907, drž. zak. št. 30 se morajo vse vojaški dolžnosti zavezane osebe do prestanka svoje vojaške dolžnosti vsako leto meseca januarja zglasiti pri tisti občini, ki imajo v njej dne 1. januarja tistega leta svoje bivališče. Oprostilo od osebno dohodninskega davka ali od službene nadomestilne takse, ki ga je zaradi svojega 1200 K ne presegaajočega dohodka ali iz drugih razlogov pričakovati ali ki je v prejšnjem letu nastopilo, ne oprostilo od dolžnosti zglasitve. Zglasitev se sme izvršiti pismeno ali pa ustno. Pismena zglasitev se zgodi tako, da se pošljeta na občino dva, po vseh rubrikah s čitljivo pisavo popolnoma in resnično popolnjena zglasovalna formularja. Zglasovalni formularji se dobivajo pri c. kr. okrajnem glavarstvu in pri občinskem predstojništvu brezplačno. Pošiljatve in zglasitve v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, so poštne proste. Zglasovalni formularji so urejeni tako, da se zganejo in adresirajo ter brez pismenega zavoja oddajo na pošto. Ustne zglasitve vpiše občina v oba zglasovalna formularja. Zglasitve, ki se izvrše s posredovanjem tretje osebe, ne odvežejo tistega, ki je dolžan zglasiti od odgovornosti za izpolnitev njemu naložene zavezanosti. Tistim, ki so se dolžni zglasiti, pa predpisane zglasitve ne izvrše pravočasno ali pa jo izvrše v bistvenih točkah nepopolno, se sme naložiti denarna kazen do 50 K. Vojaški dolžnosti zavezani, ki v svojih zglasitvah vedoma zakrivijo zamlčitve ali neresnične napovedi, zapadejo, v kolikor dejanje ni utemeljeno, ki ga je po običnem kazenskem zakonu kaznovati kot kaznjivo dejanje — denarnim kaznim do 500 K in ob posebno obtežujočih okoliščinah do 1000 K. Kadar denarnih kazni ni mogoče iztirjati, se izpreme v zapore kazni. Vrh tega je političnemu oblastvu dano naprosto voljo, da takrat kadar se zglasitev ne izvrši pravočasno, ali kadar se izvrši nepopolno na podstavi znanih podatkov ali podatkov, ki se uradoma doženo, takoj določi vojaško takso.

(Seja občinskega odbora v Novem mestu dne 28. novembra t. l.) Zapisnik zadnje seje se prečita ter odobri. — Pri volitvi občinskih svetovalcev se izvoli enoglasno prvimi občinskimi svetovalcem gosp. Vinko Umek. — Oddaja mestnih voženj za l. 1908 se odloži. — Na prošnjo na ločenski cesti bivajočih posestnikov, se po daljši debati z večino glasov sklene, da se takoj postavite dve svetilki na isti cesti. Prošnja ravno istih posestnikov za napravo perišča se pa soglasno odkloni s pripomnjo, da je dovolj skrbjeno z dvema javnimi perišči. — Nato pojasni gosp. župan proračun za leto 1908, katerega je dobil ves mestni zastop tiskanega v roke. Proračun se soglasno odobri v vseh postavkah o dohodkih in stroških, ter sklene v pokritje primanjkljaja za l. 1908 pobiranje: 45% doklade od vseh direktnih davkov in pasji davek od vsakega v mestni občini nahajajočega psa po 6 K. — Pri slučajnostih se soglasno sklene, da prepusti mestna občina pot od Kokličevega pda naprej brezplačno zdravstvenemu okrožju v svrhu ograditve ženske bolnice. — Na predlog gosp. J. Ferliča, se sklene, da se županstvo pooblasti, da pot ob pokopališču do državne ceste ob vsih drugih dnevih za vozove zapre in le ob sejnih odpre. Nato župan sejo zaključí.

(Mestni proračun) iz seje občinskega odbora v Novem mestu 28. nov. t. l. za bodoče l. 1908 izkazuje stroškov 52.005 K, ki se porazdeli na sledeče postavke: 1.) uprava v obče 11.952 K, 2.) uprava mestne imovine 7215 K, 3.) ceste, ulice in trgi

6950 K, 4.) zdravstvene in dobrodelne zadeve 5016 K, 5.) šole 5330 K, 6.) vojaška nastanitev 200 K in 7.) amortizacija in obrestovanje posojil 15.342 K. Dohodki so proračunjeni na 52.005 K in se razdele: 1.) uprava v občini 2530 K, 2.) uprava mestne imovine 43.386 K, 3.) ceste ulice in trgi 100 K, 4.) zdravstvene in dobrodelne zadeve 4184 K, 5.) šole 1705 K in 6.) vojaška nastanitev 100 K. — Vodovod izkazuje stroškov 12.800 K in istotoliko dohodkov. Ubožni zaklad izkazuje stroškov 3500 K in istotoliko dohodkov. Premoženje mestne občine obstoji pa v vrednosti 1.) nepremičnin (hiš, gozdov itd.) 407.120 K, ki donosajo letnih dohodkov 16.313 K 04 h; 2.) premičnin v vrednosti 4000 K; 3.) zavarovanih terjatev 460 K, ki donosajo 23 K letnih dohodkov; 4.) obligacij v vrednosti 20.000 K, ki donosajo 808 K obresti; 5.) v hranilnih knjižnicah naložene glavnice za 21.018 K 31 h, ki donosajo letnih obresti 840 K 72 h in 6.) delnic dolenjskih železnic v nominalni vrednosti 28.000 K, ki donosajo 560 K obresti; skupaj torej v vrednosti 480.598 K 31 h, ki donosajo letnih dohodkov 18.544 K 76 h. — Dolgovi mestne občine pa znašajo 336.820 K 83 h, ki zahtevajo letnih izdatkov 15.341 K 52 h za amortizacijo in obresti. — Ti dolgovi so nastali na ta način, da je mestna občina investirala v razne stavbe, kakor v mestno hišo, v pošto poslopje, v hišo za stanovanja uradnikov itd. velike glavnice, ki se pa obrestujejo in katere stavbe so bile neobhodno potrebne ter so v lepšavo mesta. Stanje raznih zakladov in ustanov, ki so v oskrbovanju mestne občine, znaša z dnem 20. novembra t. l. glavnic 95.854 K 65 h, dohodkov dajejo 2628 K 97 h, ki se uporabljajo v obče koristne namene.

Ti podatki kažejo najjasneje solidno, previdno in prevdano delovanje našega mestnega občinskega odbora, v prvi vrsti vzorno poslovanje mestnega županstva, ki teži po tem, z danimi sredstvi umno gospodariti, obenem pa skrbeti tudi za sedanje potrebščine ter v duhu časa napredovati. Proračun je sestavljen na podlagi večletnih potrebščin in skušenj, zato daje tudi garancijo, da se bode mogoče natanko po njem ravnati ter da se bode v njem našlo pokritje tudi za med letom lahko nastopajoče izdatke. Ker bode v prihodnjih letih mogla mestna hranilnica velik del za asanacijo mesta namenjene postavke kot v dobrodelne namene darovane zneske podpirati in kriti, zato se bode moglo s proračunom, kakor je letos sestavljen, izhajati daljšo vrsto let, ne da bi bilo treba povišati mestnih doklad ali pa najemati posojila; in ker ima mesto sedaj primeroma drugim mestom na Kranjskem najnižje doklade, zato ima naše mestno prebivalstvo prijetno zagotovilo, da ne bodo pri nas rastle mestne doklade kot drugod. Da pa se je naša mestna uprava tako ugodno uredila ter da se tako gospodarsko posluje, to je zasluga našega vrlega župana gospoda S. pl. Sladoviča, ki žrtvuje na korist mestni občini vso svojo delavnost in svoje bogate skušnje in znanje.

(Prememba posesti.) Gdč. Amalija Recelj je kupila v Novem mestu na Bregu znano staro Brunnerjevo gostilno za ceno 13.400 K. Gostilniški obrt prične izvrševati po novem letu. — Gospod Jožef Košiček, lastnik parne žage v Kandiji pri Novem mestu, je kupil v Prečini pod znanim Luknjiškim gradom mlin in nekaj okrog ležečega posestva, v katerem se nahaja izvirek Temenice.

* * *

(Koledar šolske družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) za prestopno leto 1908. Izdalo in založilo vodstvo. V Ljubljani. Tisk „Narodne tiskarne“. 168 str. Cena 1 K 20 vin. Pred nami leži odlično spričevalo narodne požrtvovalnosti: 63.983 K 78 vin. so položili leta 1906. slovenski rodoljubi na oltar domovine, da se naša obmejna mladina ne potopi v morju tujstva. Med darovi, namenjenimi prekornim šolski družbi, najdemo posebno častno zastopano novomeško žensko podružnico z letnim prispevkom 665 K in moško z 178 K. Razen vestnika z obširnimi poročili o 22. veliki skupščini v Bohinjski Bistrici dne 6. avg. 1907. obsega koledar, zabavni in poučni del. Tu čitamo na prvem mestu zanimivi življenjepis mons. Tomo Župana, dolgoletnega družbenega prvomestnika, kateremu sledijo leposlovni članki naših najboljših pripovednikov Ksaverja Meška in Fr. S. Finžgarja. — Tužna je slika, ki nam jo odkriva „Potovalec“ o Beneških

Slovincih, o tej suhi vejici velikega slovanskega drevesa. — Komur še v bratomornem prepiru ni nehalo biti srce za koristi in obstanek slovenskega naroda, posebno za nežno obmejno mladino, na katero preže sovražni sosedje, da jo odtujijo materinskemu jeziku in krščanski veri, ta bo podpiral našo požrtvovalno in neumorno delavno šolsko družbo tudi v bodoče!

(Cerkvena glasba.) Ign. Hladnik je izdal Requiem za en glas s spremljavo orgelj. Cena 1 krono. Čisti dohodek je namenjen za spominek † P. A. Hribarju. — Posnemanja vredno!

(Družba sv. Jeronima v Zagrebu.) Kar je nam Slovencem družba sv. Mohorja, to je Hrvatom „Društvo sv. Jeronima v Zagrebu“, ki je izdalo letos svojim članom sledeče knjige: 1. O narodnem gospodarstvu. Napisal dr. Fr. Milobar — Pisatelja pozna hrvaško občinstvo kot strokovnjaka na polju narodnega gospodarstva po dveh obširnih knjigah, ki jih je izdala Hrvatska Matica. 2. Hrvatska pjesma. Izbor umjetnog pjesništva za puk — Josip Milaković je zbral v tej knjigi umetne pesmi 66 hrvatskih pesnikov in jih razdelil po vsebini v rodoljubne, pesmi o Bogu in veri in različne pesmi iz narodnega življenja. 3. Poučni razgovori. II. del. — Obsega sedem člankov, večinoma iz gospodarstva. 4. Život sv. Pavla. Napisal dr. Rudolf Vimer, kr. vseučilišni profesor. — Na 269 straneh nam slika učeni pisatelj življenje, delovanje in mučeniško smrt velikega apostola. 5. Danica. Koledar društva Svetojeronimskago za godinu 1908. Ta koledar je društvo tiskalo v 43 tisoč izvodih, da postane prava narodna knjiga. Razen koledarja obsega knjiga več leposlovnih, zgodovinskih in poučnih člankov s slikami, med njimi tudi življenjepis Simona Gregorčiča. 6. Ljetopis in imenik književnoga društva sv. Jeronima. — Iz njega izvemo, da je društvo štelu 1. 1906. 14.102 dosmrtnih članov in okoli 4000 „krunašev“, ki plačuje na leto po krono za društvene knjige. Število udov se torej ne more meriti s častnim številom naših Mohorjanov.

(Današnji list) obsega dvanaest strani.

Gospodarske stvari.

— (Pravilno zalivanje vina.) Vino je sedaj redno zalivati po enkrat na teden. Pri tem je sod zaliti do vrha in veho trdno pritisniti. Kar izteče vina okrog vehe, je dobro in do suhega obrisati. Veho sama mora biti pa dosti dolga, tako da seže s spodnjim koncem v vino. Vsako ovijanje vehe s platneno cunjjo je slabo, ker se na taki krpi najprej razvije kan ali pa cik.

— (Naznanilo naročnikom na umetna gnojila.) Gnojila, ki so se naročila pri kmetijski podružnici v Novem mestu, so došla in se morajo zadnji čas jutri v pondeljek to je 2. t. m. razvzeti. Cena gnojilom je 18% Tomasovi žlindri 7 K 30 h, pri kajnit 6 K 40 h in pri kalijevi soli 13 K 50 h 100 kg na postaji novomeški.

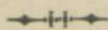
— (Čista molža) je prvi pogoj, če hočemo mlečnost pri kravah povzdigniti. Nič ni slabšega, kakor če smo pri molzi površni. S čisto molžo dobimo pa tudi več mleka in bolj mastno mleko, ker je dognano, da je zadnje mleko najbolj bogato tolšč.

— (Gnojenje travnikov s hlevskim gnojem.) Za to gnojenje je sedaj najugodnejši čas. Kdor ima dosti gnoja, naj ga po travniku navozi in dobro, enakomerno raztrosi. Droban, dobro razkrojen gnoj je za tako gnojenje najbolj pripraven.

— (Letošnji vinski pridelek na Kranjskem.) C. kr. kmetijska družba za Kranjsko je po došli poročili sestavila, koliko se je letos pri nas na Kranjskem pridelalo vinskega pridelka. Iz njega je razvidno, da znaša isti 280.071 hl ali 500.126 veder. Po posameznih političnih okrajih se razdeli ta množina tako-le: V političnem okraju postojnskem se je pridelalo 35.185 hl (in sicer v sodnijskem okraju postojnskem 1935 hl, v bistriškem 1634 hl, v senožeškem 376 hl in v vipskem 31.240 hl); v krškem političnem okraju 66.735 hl (in sicer v krškem sodnijskem okraju 22.014 hl, v kostanjeviškem 17.550 hl, v mokronoškem 17.526 hl in v radeškem 9.645 hl); v novomeškem političnem okraju 49.905 hl (in sicer v novomeškem sodnijskem okraju 37.820 hl, v žužemberskem 5.835 hl

in v trebanjskem 6.250 hl); v črnomeljskem političnem okraju 119.178 hl (in sicer v črnomeljskem sodnijskem okraju 811.850 hl in v metliškem 28 628 hl); v litijskem političnem okraju 8.852 hl (in sicer v litijskem sodnijskem okraju 8.730 hl in v višnjegorskem 122 hl) in v kočevskem političnem okraju 216 hl. Vrednost vsega tega vinskega pridelka se ceni na 10 milijonov kron. Mnogo vina se je dosedaj prodalo iz vipavskega in krškega sodnijskega okraja.

— (Po novi vinski postavi,) ki stopi že 1. decembra t. l. v veljavo, mora imeti vsak, kdor v svrhu prodaje vino prideluje ali pa kdor z vinom trži, toraj tudi vsak vinogradnik, vinski trgovec in gostilničar v prostorih, kjer vino prodaja ali kjer ga spravlja, toraj v kletih, gostilniških sobah i. t. d. na vidnem mestu nabit ponatis paragrafov 2. do 14. imenovane postave. Ker je založništvo dunajskega strokovnega lista „allg. Weinzeitung“ (Hugo H. Hirschmann, Dunaj, I, Schanflergasse 6) izdalo prav trpežne in lične table, kjer so natisnjeni ti paragrafi, v nemškem in drugih jezikih, nasvetoval mu je podpisani, da bi priredilo tudi slovensko izdajo. Temu je založništvo ustreglo in je izdalo table iz trdnega kartona po 80 h in ako se zgledi vsaj 300 odjemalcev, izda tudi enako nemškimi, table iz pločevine (pleha), ki so posebno pripravne za vlažne kleti, kjer se papir sčasoma pokvari. Ker daje tvrdka pri večji naročitvi primeren popust, priporočam vsem interesentom, da si prej ko mogoče omislijo take table skupno, to je po županstvih, društvih i. t. d. Do 28. t. m. sprejema tudi podpisani taka skupna naročila. Da se vinogradniki obvarujejo postavne kazni, jim priporočam, da table v svojih vinskih kletih pravočasno nabijejo. — B. Skalicky, c. kr. vi-narski nadzornik v Rudolfovem.

Razne stvari.

* (Katoliški shod na Dunaju.) vršil se je ob ogromni udeležbi. Pri otvoritvenem shodu naglašale so se sledeče ideje: Boj na vseh poljih proti združenemu sovražniku. Mej drugimi prisostovali so temu shodu vže pri prvem zborovanju kardinali Gruscha, Katschthaler in Skrbensky ter krščansko-socialna ministra Gessmann in Ebenhoch, mnogo škofov in poslancev, nebroj udeležencev cele države mej njimi mnogo Slovencev. Še posebej je pozdravil v mestni dvorani dunajski župan dr. Lueger zastopnike tujih udeležencev, potem pa povabil vse (okoli 1500) na večerjo. Shodu poslal je lastnoročno pismo sveti oče Pij X., v katerem prav programatično razpravlja o jaynih dolžnostih avstrijskih katoličanov. — Škoda, da nam radi premajhnega prostora, ni mogoče omeniti raznih-zanimivih in velevažnih govorov, ki so se čuli na tem shodu in v katerih se je razpravljalo marsikaj koristnega za katoliško stvar.

* (Delavstvo in denarna kriza v Ameriki.) Zadnji čas bilo je v Ameriki odpuščenih nad 60.000 delavcev radi denarne krize, ker mnoga industrijska podjetja nimajo denarja, da bi delavce izplačala. To je jako občuten udarec za tamošnje delavstvo, katero se tudi vsled tega trumoma vrača v staro domovino, tako da so vsi parniki takorekoč prenapolnjeni in kakor se čuje, povišale so neke prevoznje družbe tudi ceno za prevoz v Evropo.

* (Vnetje slepega črevesa.) Čedalje bolj se utrjuje mnenje, da to bolezen povzročajo in množe skvarjena živila, kajti kolikor bolj se širi brezvestnost v mestih, toliko bolj se pačijo, kvarijo, ponarejajo in okužujejo tudi živila. iDokaz temu bi bil, ker se zadnji čas ravno v mestih čedalje bolj razširja ta huda nadloga. Tu pač ni druge pomoči, kakor najnatančnejša kontrola oziroma živil pri izdelovalcih in prodajalcih jestvin.

* (Španski sleparji,) takozvani „iskalci zakladov“ poskušajo vnovič ujeti občinstvo na limanice vsled česar se s tem na te goljufe opozarja, da se občinstvo obvarje škode. Postopanje teh sleparjev je prav premeteno. Torej pozor!

* (Bankovcev po 20 K) natisnila bode c. kr. drž. tiskarna na Dunaju. Novi bankovci bodo vijoličasti, iz močnega papirja in nekoliko manjši od sedanjih. Posebnost teh bankovcev, kateri se vpeljejo 1. maja 1908, bo lesketanje v raznih barvah: modro, zeleno, sivo in vijoličasto. Ako se drži tak bankovec

proti luči, vedno igra v drugih barvah. Skoraj nemogoče bode zato te bankovce ponarejati.

* (Nove dopisnice) so prišle 23. nov. v promet, na katerih je predeljena naslovna stran v dva enaka dela. Da bo na ta način mogoče na dopisnici precej več pisati, se bo ena polovica rabila za naslov, druga pa za dopisovanje, kakor je to že pri nekaterih razglednicah v navadi.

* (Velikanska slavnost) v spomin petdesetletnice smrti največjega in najpriljubljenejšega avstrijskega vojskovodje grofa Radeckega. Slavnost se je vršila pred Radeckijevim spomenikom na „Hofu“ na Dunaju, kamor je prikoralo vse dunajsko vojaštvo ter voj. veteranska društva z zastavami in godbo, pred vsem Radeckijevi veterani, kot še živeče priče avstrijske bojne slave na italijanskem bojnem polju. Nad 30 godb bilo je razpostavljenih na velikem prostoru. Cesarja je zastopal prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand, kateri je imel za vsakega Radeckijevega veteranca prijazno besedo. Mnogo mu jih je moralo pripovedovati posamne dogodke iz italijanskih bojev. Najmlajši Radeckijev veteranec, ki se je udeležil slavnosti, šteje 76, najstarejši pa 96 let. Po maši položile so deputacije vence pred Radeckijev spomenik. Med zvoki priljubljenega avstrijskega Radeckijevega marša defilirala je cela navzoča garnizija in veteranci z Radeckijevimi veteranci na čelu pred prestolonaslednikom. 250 še živečim Radeckijevim veterancem na čast priredila je dunajska mestna občina banket v dvorani mestne hiše, pri katerem je dunajski župan Lueger navzoče veterance v burno odobranem govoru proslavljal in jih postavljaj kot vzor bodočim avstrijskim generacijam.

* (Raznotero.) Ker v prepiru tašča ni hotela mirovati z jezikom, vrgel jo je nje tast Adalbert Dudinszki, delavec v občini Aracs na Ogrskem v vodnjak s tako silo, da se je ubila. — Na videz mrtva stara gospa v Mako na Ogrskem je prišla k zavesti ravno ko so jo polagali v krsto. — Cesar je pomilostil vse one vojaške nabornike, ki so se odtegnili naborom in one, ki so zamudile vojaški dolžnosti. — 21. nov. popoldne podrl se je na Rakovniku pri Ljubljani več metrov širok betonski zid ter poškodoval štiri delavce; dva težko poškodovana prepeljali so v bolnišnico. — Italijanski kralj je je povodom rojstva hčerke pomilostil vse radi manjših tatvin, dvoboja in žaljenja Veličanstva obsojene. — Nad vasjo Narin na Krasu je bil 16. nov. na lovu po nesreči ustreljen znani lesni trgovec g. Jos. Mankoč. — Na Portugalskem ruje opozicijska stranka proti absolutističnemu vladanju. V stranki so najuglednejši meščani Lizabone. V kratkem se vrši demonstracija proti kralju in vladi, katera bo bržkone velikanska in znamenje k splošni vstaji. — V Trstu je umrl na smrklju 45 letni kočijaž R. Vitti. Nalezal je to nevarno bolezen pri nekemu konju v hlevu. — 19. nov. je vlada predložila drž. zboru predlogo, po kateri dobé veterani orožje, kakoršnega si določi vsak veteranski zbor sam. Ime veteransko društvo se spremeni v „vojaški zbor“ („Kriegerkorps“). Veterancem daje ta nova predloga še drugih udobnosti glede bolezni itd. — V podružnični cerkvi sv. Magdalene pri Pragskem je neznan tat ukradel zlat kelih, vreden okoli 300 kron. — 18. nov. so se ponovili v Kalabriji potresni sunki. V več krajih prenočevalo je ljudstvo na prostem. — V Tokio na Japonskem pa so čutili 22. nov. ob 2. zjutraj močan potresni sunek. — Vojaške oddelke s strojnimi puškami dobé razni topničarski polki. Tretji vojni zbor bo imel štiri stalne take oddelke. — Na cestni železnici ponesrečeno deklico, o kateri so mislili, da je mrtva, so hoteli pokopati v Lille na Francoskem. Tik pred pogrebom pa se je deklica premaknila in zbudila iz dolge in trde nezvesti. —

* (Ubegli hudodelci.) Iz Milana poročajo, da je dne 26. novembra ušlo iz zaporov Noviligme devet hudodelcev, kateri so bili v preiskovalnem zaporu. Ranili so težko jetničarja in si prilastili ugrabljeno orožje. Sto mož vojaštva so poslali za njimi, da jih izsledijo.

* (Novi tunel pod Temzo.) Meseca maja 1908 se otvori pod reko Temzo v Londonu nov tunel za promet občinstva. Tunel bo dolg 2065 m, a pod vodo pojde 471 metrov. Stroški za ta tunel bodo znašali okoli 22 milijonov mark. Delo se je pričelo leta 1904.

* (Vina) se je pridelalo na Primorskem letos 1,110.000 hl in sicer na Tržaškem 10.000 hl, na Goriškem Gradičanskem 300.000 hl in v Istri 800.000 hl.

Smešnice.

(Resnično.) Uradnik: „Kaj ste vi gospodu Jarku?“ — Gospod: „Moj brat je.“ — Uradnik: „In to imenujete daljno sorodstvo?“ — Gospod: „Seveda, kajti on stanuje v Afriki.“

(Ponosno.) A.: „Čudim se, da ste bili oproščeni.“ — B.: „Tu se ni čuditi, kajti moj odvetnik je dokazal, da sem prismojen.“

(Časomer.) Učitelj: „Koliko časa traja pol ure?“ — Učenec: „Toliko časa, da so zdravila v lekarni gotova.“ — Učitelj: „Kaj še?“ — Učenec: „Seveda, — kajti kolikorkrat nešem listek zdravniku v lekarno, mi reče lekarnar: „čez pol ure bo gotovo.“

(Netopir.) Italijan je pripovedoval v družbi, da je videl v Lukenjskem gradu čudnega tiča. Ker se pa le ni mogel izraziti, da je bil to netopir je rekel: „Videl sem takega tiča, ki ima „habilok“ po novi modi.“

(Na lovu.) „Ivan, kje so kozarci?“ — „Gospod baron, pozabil sem jih, pa saj jih tako ne bi mogli rabiti.“ — „Kako to?“ — „Ker sem tudi vino pozabil.“

(Na vsak način.) „O, o, že zopet pijan; ti zapravljaš po gostilnah, žena in otroci po trpé lakoto!“ — „Da, da! to je vže res, ali če jaz od žeje umrem, jim tudi ni pomagano.“

(Iz otročjih ust.) Mala Tonica: „Poslušaj mama, kako se zunaj vrabiči prepirajo; gotovo je prišel stari vrabič včeraj prav pozno domov!“

(Po ovinkih.) A.: „Imate li še katero smodko one vrste, od koje ste mi včeraj jedno dali?“ — B.: „Seveda, tu jo imate.“ — A.: „Hvala, nameravam namreč odvaditi sina kaditi.“

(Proti jutru.) Policist (na ulici ležečemu pijancu): „Kaj iščete tu?“ — Pot domu, dragi gospod, pa ga ne najdem.“

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

G. Fr. Možina, posestnik 5 K; gospa Foršek 3 K; g. V. Rohrmann, veletrgovec 10 K; gospa Witschel, posestnica 3 vreče krompirja; gosp. J. Jakše, gostilničar 3 škafe jesiha; g. K. Germ, veleposestnik 3 vreče krompirja; iz Mirne peči zopet 2 voza različnih živil. Pri tej priliki lepo zahvaljujem vse dobrotnike, ki so mi poslali živil, vnovič pa še prav posebno vrle mirnopoške farane, ki vže nekaj let sem z živili tako obilno podpirajo dijaško kuhinjo. Bog jim bo plačnik, da gotovo radi svoje dobrote nihče ne bo težje izhajal. Prosim pa zopet in zopet, spominjajte se dijaške kuhinje, zlasti z živežem. Pri tej draginji mi bo sicer nemogoče shajati — ali bom pa prisiljen nekatere odpustiti. To pa ne bi bilo v škodo samo dotičnim marveč po svojih posledicah gotovo tudi Novemu mestu in okolici — zlasti še, odkar se je odprla višja gimnazija v Kočevju.

Dr. Jos. Marinko.

**Najlepša in prav mična darila za
.: božič in novo leto se dobé .:
v prodajalni J. Krajec nasl. v Novem mestu.**

Blagovolite

podpirati z na-
ročbo domačo
— obrt! —

Podpisani se slav. občinstvu, prečast. duhovščini in slav. šolskim vodstvom najvljudneje priporoča za prijazna naročila za stavbene in po-
hištvene mizarske izdelke, šolske klopi in fable najpopolnejše in nedosegljive
lastnega izuma. Za najfinejšo izvršitev zamorem jamčiti, ker imam na raz-
polago najmodernejše vrejeno delavnico, opremljeno z raznovrstnimi stroji.
Za sušenje lesa imam umetno „sušilnico“ z toploto do 70° Reamurjevih,
v kateri se les do skrajnosti posuši. Vsa dela so solidno in po skrajno
nizkih cenah izvršena. (277-0-1)

Z odličnim spoštovanjem

Novo mesto-poleg Ženske bolnice.

Matko Malovič, mizar.

Loterijske številke.

GRADEC, 16. novembra	21	20	66	35	17
TRST, 23. novembra	85	69	67	39	44

Dr. E. Volčič

Civilnopravdni red

in sodni pravilnik

dobi se še le v nekoliko izvodih v knji-
garni J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

Ženske lase

zmešane in rezane ku-
pujem po naj-višji ceni.

Izdelujem vsa vlasul-
jarska dela. V zalogi
imam fina toaletna mila,
prave francoske parfume
itd. BAYRUM teko-

čina proti izpadanju las in prhut, odlikovana z 10 zlatimi kolajnam, HAAR-
PETROL za rast pomladka, NUSIOL iz orehovega izvlečka za lase in brade čudovit
uspeh, prekaša vsa dosedanja barvila. Poleg tega priporočam moj znani BRIVSKI
SALON na novo urejen z najnovejšimi higijeničnimi komforti, s hitro, čisto in
dobro postrežbo, želeč mnogobrojnega obiska.

Spoštovanjem se priporočam

Ivan Svetec,

(261-24-2) brivec in vlasuljar, Rudolfovo, Glavni trg. (Nasproti mestne hiše.)

Občinska hranilnica v Kostanjevici

edina hranilnica v kostanjeviškem okraju, naznanja, da
je pričela s poslovanjem v začetku meseca avgusta t. l.
in se nahaja

v občinski hiši zraven županskega urada.

S strankami posluje vsako nedeljo in torek od
8. do 12. ure dopoldne. Ob navedenih dnevih sprejema
hranilne vloge, jih obrestuje po

4%

(241-4-4)

ter pripisuje nevzdignene obresti vsakega pol leta h ka-
pitalu. — Za varnost vlog jamči občina kostanjeviška
z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo, hra-
nilnica sama pa je pod nadzorstvom c. kr. deželne vlade,
pri kateri je naložena varščina v znesku 20.000 K.

Posoja se na zemljišča po 5%₀ na menice in vred-
nostne papirje po 6%₀ na leto.

Občinska hranilnica v Kostanjevici,
meseca septembra 1907.

Ivan Globočnik l. r.,
predsednik upravnega odbora,

Rajmund Doležalek l. r.,
predsednik ravnateljstva,

Lavoslav Bučar l. r.,
pisarniški ravnatelj.

Alojzij Gatsch l. r.,
blagajnikar.

Več sto centov dobre sladke krme

se prod. Več o tem pove Janko Karlovšek, Šmarjeta.

Št. 2871,
o. š. sv.**Razpis šolske stavbe.**

Dne 10. decembra t. l. ob 9. uri dopoldne vršila se bude v Trebnjem, gostilna Paulin,

≡ minuendo licitacija ≡

zaradi oddaje na 35.916 K preračunjene zgradbe nove tri-razredne ljudske šole v Dol. Nemški vasi pri Trebnjem. Do tega dneva sprejmejo se tudi pismene ponudbe pri c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Rudolfovem, katerim je dodati kolek 1 krone in kavcija 10% tistih del, za katere se ponudba stavi.

Celi stavbeni operat je do dneva licitacije na [upogled razporejen pri c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Rudolfovem.

C. kr. okrajni šolski svet Rudolfovo,
dne 23. novembra 1907.

(274)

Milostiva gospa,

ali veste, zakaj morate pri nakupovanju sladne kave izrečno poudarjati ime »Kathreiner?«

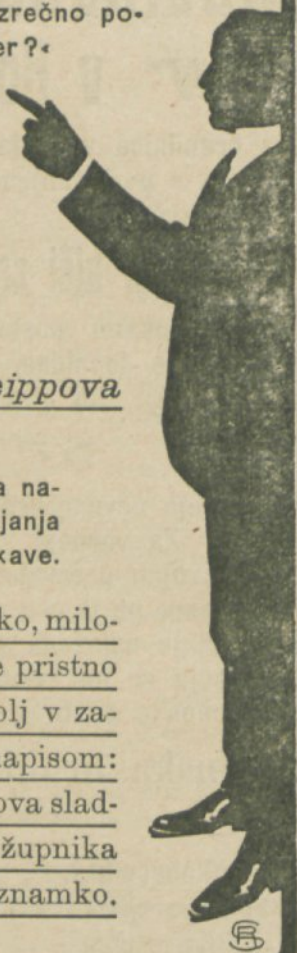
Ker se Vam sicer utegne primeriti, da dobite manj vreden posnemek brez vseh vrlin, s katerimi se odlikuje Kathreinerjeva kava.

Zakaj le

Kathreinerjeva Kneippova
sladna kava

ima spričo posebnega načina svojega proizvodnje vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milostiva gospa, da dobivate pristno Kathreinerjevo kavo zgolj v zaprtih izvornih zavojih z napisom: »Kathreinerjeva Kneippova sladna kava« in s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko.

B

Večja svota denarja se je najdla.

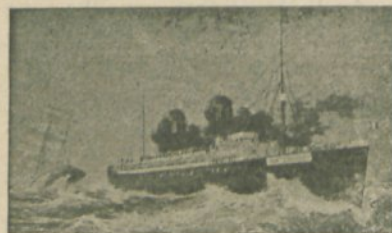
Lastnik naj se oglasi v pisarni županstva občine Šmihel Stopiče. (275-3-1)

Par čilih konj

za kočijo proda po ceni župnik v Toplicah. : : :

Išče se učenec

sin poštenih starišev, star 14 do 15 let, kateri ima veselje do pekarske obrti. Vstop takoj pri gosp. Mihaelu Zupančiču, pekarskemu mojstru v Toplicah št. 62 (Dolenjsko). (272-3-1)

IZ HAVRA V NEWYORK

samo 6 dni

vozi jo brzoparniki „francoske“ prekomorske družbe.

Edina najkrajša črta.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

E. ŠMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18.

(26-24-22) nasprosti znane gostilne pri „Figovcu“.

Iščem dečka

14 do 16 let starega, poštenih starišev,

kateri naj bi se učil mlinarske in žagarske obrti. Natančneje pogoje pri Franc Lenarčiču, Nova vas, via Rakek.

= Nova hiša =

z opeko krita, ki ima tri sobe, kuhinjo, klet, hleve itd., ter je pripravna za gostilno, ker leži tik ceste, je na prodaj v Cerovem logu pri Št. Jerneju. Polja je za sedem mernikov posestve in zraven spada tudi vinograd. — Natančneje pri (266-2-2) Franc Potočar-j, Gor. Stara vas, p. Št. Jernej (Dolenjsko).

Pošten deček iz dobre hiše, najmanj 14 let star, se takoj sprejme v manufakturno trgovino (239-0-5) Karl Barborič v Rudolfovem.

Na prodaj je hiša ≡ ≡ št. 61. za šolami.

(182-0-10)

===== Berta Vojska. =====

Želodčne kapljice

preje znane pod imenom
Kapljice sv. Marka,

sredstvo proti slabosti želodca, osobito proti koliki in ujedanju v želodcu in trebuhu ter proti zaprtim vetrovom. Podpira prebavo težkih, mastnih in preobilo užitih jedi.

1 duc. 4 K, 5 duc. 17 K, 10 duc. 32 K poštne prosto postavljeno na vsako pošto.

Prosim, izvolite mi poslati še 12 steklenic „Želodčnih kapljic“, ktere nujno potrebujem, ker na moji osebi čudodelno delujejo. Božo Pazič, Kastel-stari. — Prosim en ducat kapljic, ker sem se pri dveh mi poslanih ducatih prepričal, da izvrstno delujejo in jih hočem tudi svojim prijateljem priporočiti. Niko Stražičič, Babino polje. — Enakih dopisov, katerih vseh tu navesti ne morem, imam veliko in so vsakemu na upogled. Te kapljice izdeluje samo gradska lekarna v Zagrebu, radi tega treba je pri naročilih sledeč natančen naslov napisati: (244-10-4)

Gradska lekarna Zagreb, poleg trga sv. Marka 48.

Hiša v najem.

Hiša na glavnem trgu v Šmarjeti, pripravna za mesarski obrt, ker je mesnica zraven, ali kakega rokodelca, čevljarja, krojača, kovača, ker je pomanjkanje zanje, se dá takoj v najem pod ugodnimi pogoji. Več o tem pové Janko Karlovšek, Šmarjeta, Dolenjsko. (263-2-2)

Izvrstno vino domačega pridelka v veliki ali manjši množini ima na prodaj
graščina STRUGA.

Naslov: gospa Ant. pl. Fichtenau, Novo mesto. (265-2-2)

(250-12-3)

Singerjevi šivalni stroji

ne samo za vse mogoče industrijske potrebe, ampak tudi za vsa domača dela te vrste dobijo se samo pri nas

Pazi naj se, da se kupuje stroje v naših prodajalnah,

katere se vse lahko spozna po zraven stoječem znaku.

Singer Ro. akcijsko društvo za šivalne stroje
v Rudolfovem, Glavni trg.

Podružnice v vseh večjih mestih.

Vsi šivalni stroji, ki jih ponujajo pod imenom „Singer“, so ponarejeni po našem starejšem sistemu, ki ga sedanji novejši sistemi rodbinskih strojev daleč presegajo po konstrukciji, delazmožnosti in trpežnosti.

V najem se odda

(249-3-3)

mala prodajalna

z mešanim blagom, ki je jako dobro upeljana, združena z gostilno, ali brez nje, tik farne cerkve. Posebno pripravna za začetnike.

Kje pové J. Pungerčič, pošta Bučka.

Steckenpferd-lilijsko-mlečno milo

Bergmanna & Co. Draždani in Tečín n. L.

je in ostane glasom vsak dan došli priznalcu najuspešnejše vseh medicinskih mil proti pégam kakor tudi v dosedo in obranitev nežne, mehke kože in rožnate polti. — Dobiva se po 80 v komad v vseh lekarnah, drožerijah, parfumerijah, trgovinah mila in brivnicah. (99-25-18)

(152-24-13)

Tovarna strojev in železolivarna K. & R. Ježek v Blanskem (Moravska)

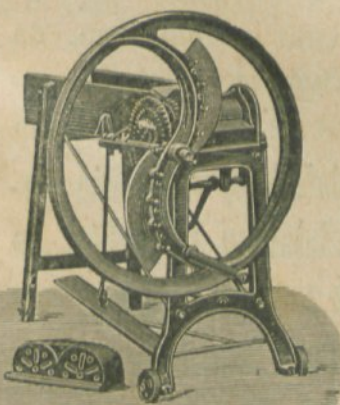
se priporoča za dobavo vseh kmetijskih strojev, kakor:

plugov, bran, sejnalnih strojev, strojev za žetev in košnjo, vitlev, mlatilnic, žitnih čistilnic in od-biralnikov (trajerjev), slamoreznic, reporeznic, koruznih robkarjev, drobilnih mlinov, parilnih kotlov, grozdnih in sadnih mlinov in stiskalnic itd. Posebna izdelava sesalk, vodovodnih naprav, bencinovitih motorjev in lokomobil, vrtnih strojev in strojev za kroženje obročev. Popolne opreme opekarn, šamotnih in tovarn za mavec. Zmerne cene, ugodni plačilni pogoji

Premovana na vseh razstavah z najvišjimi priznanji.

Ceniki (o kmetijskih strojih slovenski) zastoj in poštne prosto. Dopisuje slovensko.

Zastopstvo za Kranjsko in zaloga strojev v Ljubljani: **J. Komatič**, Dunajska cesta šte. 31.

Vpeljava domačih hranilnikov pri mestni hranilnici v Novem mestu.

Varčevati se pravi manj izdati kakor se zasluži.
Kdor varčuje, postane bogat in neodvisen.
Privarovani denar v hranilnici rase noč in dan,
delavnik in nedeljo, po letu in po zimi.

Da bi za varčevanje in hranjevanje priliko imeli tudi manj imoviti prebivalci in naša mladina, uvedla je mestna hranilnica

domače hranilnike.

S to upeljavo namerava hranilnica privaditi mladino, delavski stan in posle k varčevanju, pa tudi imovitim dati priliko za nabiranje v kakoršne koli dobre namene.

Kdor se želi hranilnika posluževati in prihranjene tudi male svotice plodonosno naložiti, naj se zgasi pri mestni hranilnici, pri kateri mora za prvo vlogo najmanj 4 krone vložiti, ktere se obrestujejo, toda kot varščina za vrnitev nepoškodovanega hranilnika pridrže — Lep kovinast hranilnik se dobi zastoj. Kar kdo vrže v hranilnik, ne more yun vzeti, ključek ima samo hranilnica.

Denar iz domačih hranilnikov sprejemajo v mestni hranilnici vsak delavni dan od 9.—12. ure, razun ponedeljkov in sejmskih dni. Dvigniti pa se zamore vse delavne dni dopoldne, razun onih dni, na ktere se je kaj vložilo. Obrestuje se kakor vse druge vloge.

NOVO MESTO, dne 1. decembra 1907.

(273-0-1)

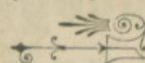
Ravnateljstvo.

V Kandiji pri železnem mostu je na prodaj (257-0-2)

hiša št. 29

v prav dobrem stanu, s 7 sobami. Zraven spada velik vrt in 1 njiva. Več se izve ravno tam.

(256-0-2)

Učenec

iz poštene hiše, ki ima veselje do čevljarstva, se sprejme v poduk pri FRANJO PICELJ, čevljar v Rudolfovem.

Gostilna **Ferlič**, Glavni trg.

Zobozdravnik

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7.

(52-0-16)

Amerikanske zobe.
Vsa zobotehnična dela.

Amerikanske zobe
se v konces. ateljeju

O. SEYDL izvršujejo.

Ordinira vsaki ponedeljek od 10.—5. ure.

Mestna hranilnica v Novem mestu

naznanja slavnemu občinstvu, da bode vsled sklepa upravnega odbora od 12. novem. t. l. obrestovala vloge po 4 1/2 odstotkov, hipotečna posojila po 5 1/2 odstotkov in menice po 7 odstotkov in to začasno, dokler se razmere na svetovnem denarnem trgu ne predručajijo. ■■■■■■■■

(271-0-2)